

Mevzuat Değişiminin Hızı ve Yapay Zekâ, Küresel Vergi Uyumunu Yeniden Şekillendiriyor

Finans, Üretim ve Perakende Liderleri Nasıl Yanıt Veriyor
ve Bu Hıza Nasıl Ayak Uyduruyor?

Hızlanan kamu otoritesi zorunluluklarına ayak uydurma ihtiyacı, dolaylı vergi ortamını şekillendirmeye devam ediyor. Dünya genelinde kamu otoriteleri, işlemlerin görünürlüğünü artırmaya yönelik denetimleri güçlendirirken; genişleyen gerçek zamanlı raporlama zorunlulukları ve sıkılaştıran uygulama takvimleri, finans liderlerinin riski ve süreçleri değerlendirme biçimini etkiliyor.

Sovos Ürün Direktörü Swati Garodia, “Günümüzün hızla değişen mevzuat ortamında, şirketler ve kullandıkları sistemler yeni düzenlemelere yetişmekte zorlanıyor” diyor.

Bu gerçeklikle birlikte, her işlemde hata yapma toleransı da giderek azalıyor.

İlgili alanların liderleri üzerinde, uyumu operasyonel bir kontrol unsuruna dönüştürme yönündeki baskı artıyor. StudioID tarafından Sovos adına yürütülen anket de artan baskıyı ortaya koyuyor.

Finans, üretim ve perakende sektörlerindeki katılımcılar, gerçek zamanlı doğru veri raporlamasına ve yapay zekâ (AI) gibi otomasyon teknolojilerine yapılan yatırımlara büyük ölçüde öncelik veriyor; ancak pek çoğu hâlâ birbirinden kopuk sistemlerle çalışmaya devam ediyor.

“Günümüzün hızla değişen mevzuat ortamında, şirketler ve kullandıkları sistemler yeni düzenlemelere yetişmekte zorlanıyor.”

SWATI GARODIA
SOVOS ÜRÜN DİREKTÖRÜ

Araştırma raporu, bu üç sektörün mevzuat değişiminin hızına nasıl yanıt verdiğini, yapısal hazırlığın hangi alanlarda ilerlediğini ve araçların gerçek zamanlı denetim ortamında uyumu desteklemek üzere nasıl geliştiğini inceliyor.

Anket Katılımcıları

Dünya genelinden ve ABD merkezli 300 katılımcı

Görevler

CFO

%10

Finanstan Sorumlu EVP/SVP/VP

%37

Finans Direktörü/
Kıdemli Finans Direktörü

%53

Sektörler

Üretim

%34

Finansal Hizmetler

%33

Perakende

%32

Yıllık Gelirler

500,1 milyon \$'dan 1 milyar \$'a kadar

%29

1,1 milyon \$'dan 5 milyar \$'a kadar

%44

5 milyar \$'dan fazla

%15

Değişim Yönetilemeyecek Kadar Hızlı

Gerçek zamanlı doğrulama gereklilikleri ve sıkışık uygulama takvimleri, kuruluşların risklere maruz kalma düzeyini artırıyor. Kamu otoriteleri işlem düzeyinde kontrolleri yaygınlaştırdıkça, vergi uyumundaki hataların operasyonları kesintiye uğratma olasılığı da çoğalıyor. Bu etkiler vergi raporlamasının ötesine geçerek likiditeyi, işletme genelindeki tedarik zinciri süreçlerini veya genel müşteri deneyimini etkileyebilir.

Anket katılımcılarının yarısından fazlası (%58), yeni ve devam eden yurt içi ve küresel kurumsal vergi uyumu zorunluluklarının şirketleri için karmaşık

olduğunu belirtirken, %44'ü bunların etkin şekilde yönetilemeyecek kadar hızlı değiştiğini ifade ediyor. Önümüzdeki 12 ila 24 ay içinde operasyonları etkilemesi beklenen ülke ve bölge düzeyindeki gelişmeler arasında katılımcılar; ViDA, BAE Kurumlar Vergisi genişlemesi ve Brezilya Vergi Reformu'nu başlıca endişe kaynakları olarak gösteriyor.

Mevzuatın farklı yargı alanlarında hız kazanmasıyla birlikte kuruluşların, mevcut sistem ve modellerinin değişimi gerçekleştiği hızda karşılayıp karşılayamayacağını yeniden değerlendirmesi gerekebilir.

Anket katılımcılarının

%58'i,

yeni ve devam eden yerel ve küresel kamu otoritelerinin getirdiği kurumsal vergi uyumu zorunluluklarını şirketleri için karmaşık olarak tanımlıyor.

Anket katılımcılarının

%44'ü,

etkin şekilde yönetilemeyecek kadar hızlı değişim olduğunu belirtiyor.

Aciliyet ve Yanıt Vermeye Hazırlık

Mevzuat zorunluluklarının hız kazandığının kabul edilmesi, mutlaka yapısal hazırlığa dönüşmüyor. Sovos'un daha önce yayınladığı [*The Future Of Indirect Tax: How Finance Leaders Are Staying Ahead of Changing Regulations*](#) başlıklı raporda yer alan anket bulguları, finans liderlerinin çoğunun değişen zorunluluklara ayak uydurmak için küresel bir vergi uyum platformuna yatırım yaptığını gösteriyor. Bulgular ayrıca liderlerin %61'inin, iç kayıtlar ile vergi idaresi verileri arasındaki tutarsızlıkları önlemek için tamamen otomatik çözümlere yatırım yaptığını ortaya koyuyor.

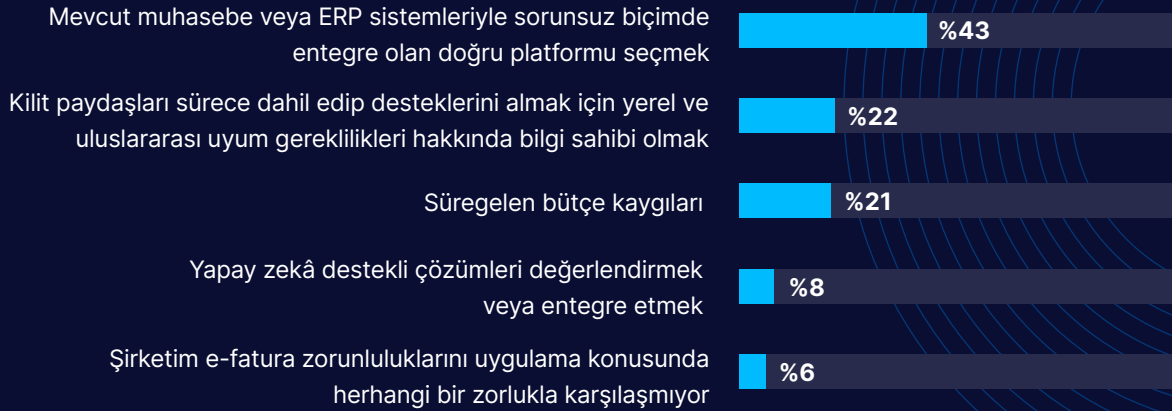
Mevzuat değişiminin hızına yanıt verebilmek için doğru teknoloji yatırımlarını yapmak süregelen bir zorluk olmaya devam ediyor. Nitekim katılımcıların %43'ü, mevcut ve yaklaşan zorunluluklara uyum

sağlama konusunda en büyük zorluğun, seçilen platformun mevcut muhasebe veya kurumsal kaynak planlama (ERP) sistemleriyle sorunsuz entegre olmasını sağlamak olduğunu belirtiyor.

Dahası, katılımcıların üçte ikisinden fazlası (%75), vergi uyumundaki sınırlamaların kuruluşlarının iş kararlarında daha stratejik davranmasını engellediği konusunda hemfikir. Bunlardan bazıları KDV/GST (Mal ve Hizmet Vergisi) riski, çoklu yargı alanlarında raporlama gereklilikleri ve küresel kaynak kullanımı ile tedarik zinciri operasyonlarından kaynaklanan dolaylı vergi karmaşıklığıdır.

Garodia, "Uyum kimseyi beklemeyecek, "Zorunluluklar sizin hazır olmanızı beklemez" diyor.

Şirketlerin mevcut ve yaklaşan e-fatura zorunluluklarını uygularken karşılaştığı en büyük zorluklar

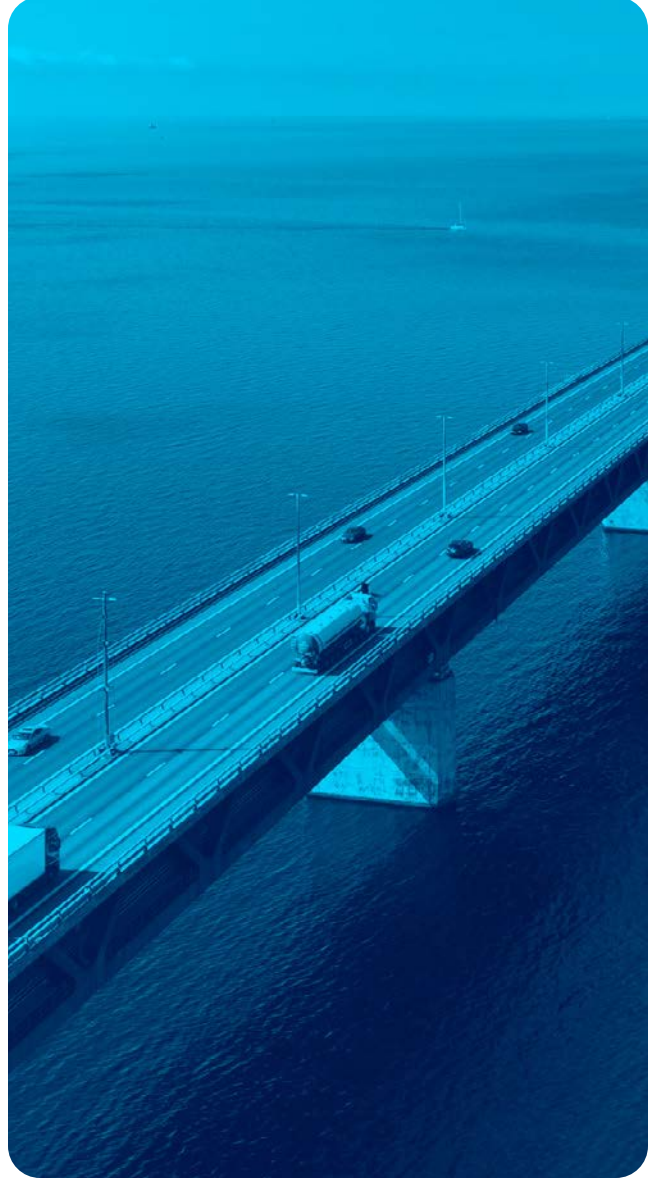

Değişime Uyum Sağlamak Neden Hâlâ Zor?

Mevzuat gereklilikleri birden fazla yargı alanında genişlemeye devam ederken, kuruluşların verilerini, raporlama süreçlerini ve sistemlerini aynı anda birden fazla mevzuat çerçevesiyle uyumlu hale getirmesi gerekiyor. Süreçlerin ve altyapının, mevcut operasyonel çerçevelere entegre edilmesi gereken denetim yükünü kaldırabilecek yapıda olması gerekiyor; bu da süreci giderek daha karmaşık hale getiriyor.

Anket bulguları, kuruluşların bu baskıyı birden fazla girişim yoluyla ele almaya çalıştığını gösteriyor. Katılımcılara gelecek mali yıl için en önemli iki vergi ve uyum önceliği sorulduğunda, yarısından fazlası daha güçlü bir risk yönetimi planı geliştirmeyi belirtiyor. Katılımcıların %39,3'ü yapay zekâ destekli vergi uyum araçlarını değerlendirmeyi veya uygulamayı planlarken, %36'sı vergi planlamasını iş stratejilerinin daha merkezi bir parçası haline getirmeyi hedefliyor.

İç prosedürlerin denetlenmesi (%18) ve bağımsız çözümlerden kaynaklanan giderlerin azaltılması (%12) gibi süreç odaklı diğer iyileştirmeler de katılımcıların öncelikleri arasında yer alıyor. Bu kadar farklı önceliğin aynı anda gündemde olması, vergi uyumu önceliklerinin birden fazla cephede eş zamanlı ilerlediğini gösteriyor. Bu da ayak uydurmanın neden zor olmaya devam ettiğine açıklık getiriyor.

Katılımcılarının

%50'den fazlası, gelecek mali yıl için en önemli iki vergi ve uyum önceliği sorulduğunda daha güçlü bir risk yönetimi planı geliştirmeyi belirtti.

Teknolojiyle ilgili zorluklar bu güçlüğü pekiştiriyor. Katılımcıların %38'i sistemlerini daha az sayıda platformda konsolide ettiğini bildirirken, %26,3'ü hâlâ büyük ölçüde birbirinden bağımsız çözümlere güveniyor ve %12'si manuel süreçler ile bağımsız çözümlerin bir arada kullanıldığı bir yapı içinde çalışıyor.

Garodia, "Şirketler, uzun vadeli stratejik çözümleri seçmeden önce, karşılarına çıkan mevzuat zorunluluklarını karşılayacak ürünleri tercih ediyor. Bu doğal; çünkü işletmeler uyum sağlamadıkları sürece ilgili regülasyon alanlarında işlem yapamaz,

ayrıca çok yüksek ceza riskleriyle karşı karşıya kalabilir" diyor.

Vergi uyumu yükümlülükleri daha geniş dönüşüm çalışmalarının önüne geçtiğinde, yapay zekânın benimsenmesi, platform konsolidasyonu ve gelişmiş analitik gibi stratejik girişimler çoğu zaman acil mevzuat ihtiyaçları karşısında geri planda kalır. Ayak uydurmakta yaşanan güçlük, kuruluşların sistemlerini yeniden yapılandırırken aynı zamanda bu sistemler içinde faaliyet göstermeye devam etmek zorunda kalmasının karmaşıklığını yansıtıyor.

Kuruluşların önümüzdeki 2 ila 3 yıl içinde karşılaşılabileceği en büyük uyum risklerine ilişkin algı

Kamu otoritelerinin getirdiği yeni zorunlulukların ve mevzuat değişikliklerinin hızı

Küresel operasyonların artan karmaşıklığı (örn. yeni yargı alanlarına açılma)

Uyum teknolojisi ve personel maliyetlerinin artması

Yapay zekâ destekli çözümlerin benimsenmesine yönelik hazırlık eksikliği

Uzman uyum yeteneklerini işe alamama veya elde tutamama

Katılımcılarının

%50'den fazlası,
veri ve içgörü
doğruluğunu en önemli
yapay zekâ kabiliyeti
olarak belirtti.

%46'sı

verimlilik ile güvenlik
kaygıları arasında denge
kurulması gerektiğini
vurguladı.

Vergi Uyumunda Yapay Zekânın Destekleyici Rolü

Yapay zekâ, finans, üretim ve perakende kuruluşlarının mevzuat değişiminin hızına ve operasyonel karmaşıklığa yanıt verme biçiminde bir strateji olarak öne çıkıyor. Yapay zekânın benimsenmesi finans, üretim ve perakende genelinde ilerliyor; ancak olgunluk düzeyi işlevlere ve kullanım alanlarına göre değişiyor.

Anket yanıtları, hızdan ziyade doğruluk ve isabeti önceliklendiren yapay zekâ destekli kabiliyetlere güçlü bir ilgi olduğunu gösteriyor. Katılımcıların yarısından fazlası, veri ve içgörü doğruluğunu en önemli yapay zekâ kabiliyeti olarak belirtiyor.

Bunu, verimlilik ile güvenlik kaygıları arasında denge kurulmasını vurgulayan %46'lık kesim izliyor; %30'u ise değişen mevzuatı takip edebilme gibi faktörleri dikkate aldığını belirtiyor.

Yanıtlar ayrıca yapay zekânın büyüme stratejilerini ve dijital dönüşüm girişimlerini destekleyebileceğine işaret ediyor. Katılımcıların yarısından fazlası (%58), vergi ve uyum sistemlerinin yapay zekâ destekli çözümleri benimseme veya ölçeklendirme kararlarının yanı sıra yeni coğrafyalara açılma ve pazara yeni ürünler sunma gibi stratejik içgörülerini de etkilediğini belirtti.

Risk farkındalığı yüksek kalmaya devam ettiğinden, bu tür teknolojilere ilişkin endişe hâlâ belirleyici bir faktör. Katılımcıların yaklaşık %86'sı, yapay zekâ destekli çözümlerde veri güvenliği konusunda son derece veya çok endişeli olduğunu bildiriyor. Bu tereddüt anlaşılabilir; çünkü bu tür araçların, denetim karşısında savunulabilirlik gerektiren ortamlarda yüksek düzeyde güven sunması gerekir.

Garodia, "Bazı vergi ekiplerinin yaptığı hatalardan biri, yapay zekâyı mevcut süreçleri hızlandıran bir katalizörden ziyade çözümün kendisi olarak görmeleridir. Bugün piyasaya çıkan yapay zekâ teknolojileri gerçekten güçlü; ancak bunlar yalnızca oluşturduğunuz temeli hızlandırabilir" diyor.

Yapay zekâ yanıt verme kapasitesini artırabilir; ancak etkinliği, sistemlerinizdeki ve süreçlerinizdeki veri bütünlüğüne ve uyuma bağlıdır.

“ Bugün piyasaya çıkan yapay zekâ teknolojileri gerçekten güçlü; ancak bunlar yalnızca oluşturduğunuz temeli hızlandırabilir.”

SWATI GARODIA
SOVOS ÜRÜN DİREKTÖRÜ

Yapay zekâ ajanlarının kurumsal iş akışları üzerinde ne kadar önemli bir etki yaratabileceğine ilişkin görüş

Hızla Değişen Mevzuat Ortamında Hazırlıklı Olmanın Temel Unsurları

Vergi uyum platformlarına yapılan yatırımlar yaygın olsa da gerçek zamanlı bir mevzuat ortamında hazırlığı belirleyen asıl unsur, yeni araçların benimsenmesinden çok yapısal bütünlüktür.

Platform yatırımlarının sağladığı değer şirketten şirkete değişiyor. Katılımcıların %44'ü küresel vergi uyum platformu yatırımlarından pozitif yatırım getirisi (ROI) elde ettiğini bildirirken, %49,7'si henüz net getiri görmediğini belirtiyor. Bu fark, şirketlerin etkili teknolojileri entegre etmeye çalıştığını gösterebilir. Ancak elde edilen değer; temel sistemlerin, verilerin ve süreçlerin bu teknolojilerle ne kadar etkili biçimde uyumlu hale getirildiğine bağlıdır.

Dolaylı vergi ve uyumu iyileştirmeye yönelik stratejiler söz konusu olduğunda, liderler çok sayıda farklı girişime işaret ediyor. Katılımcıların %43'ü mevcut iç ekiplerini özel vergi teknolojisi konularında eğittiğini belirtirken, buna yakın bir oranla %42'si teknoloji tedarikçilerinden yararlandığını bildirdi. Uzman yeteneklerin işe alınması ve vergi teknolojilerinin denenmesi gibi ek çalışmalar da benzer oranlarda yanıt aldı.

Bu yanıtlar, iyileştirme çalışmalarının tek bir alanda yoğunlaşmak yerine birden fazla cepheye yayıldığını gösteriyor gibi görünüyor. Birbiriyle rekabet ediyor gibi görünen çok sayıda öncelik olduğunda, kuruluşların bunları kendileri için en anlamlı olacak sırayla ele alması gerekir.

Katılımcıların

%44'ü küresel vergi uyum platformu yatırımlarından pozitif yatırım getirisi elde ettiğini bildiriyor.

Katılımcıların

%49,7'si henüz net getiri görmediğini belirtiyor.

Garodia, kuruluşların ilk olarak uyuma öncelik vermesi, ardından birden fazla iyileştirme girişimini destekleyebilecek temel yapıyı güçlendirmesi gerektiğini söylüyor. Bu da özellikle veri altyapısının incelenmesi ve hem uyumu hem de stratejik büyümeyi destekleyebilecek bir sürecin yeniden tasarlanması anlamına geliyor.

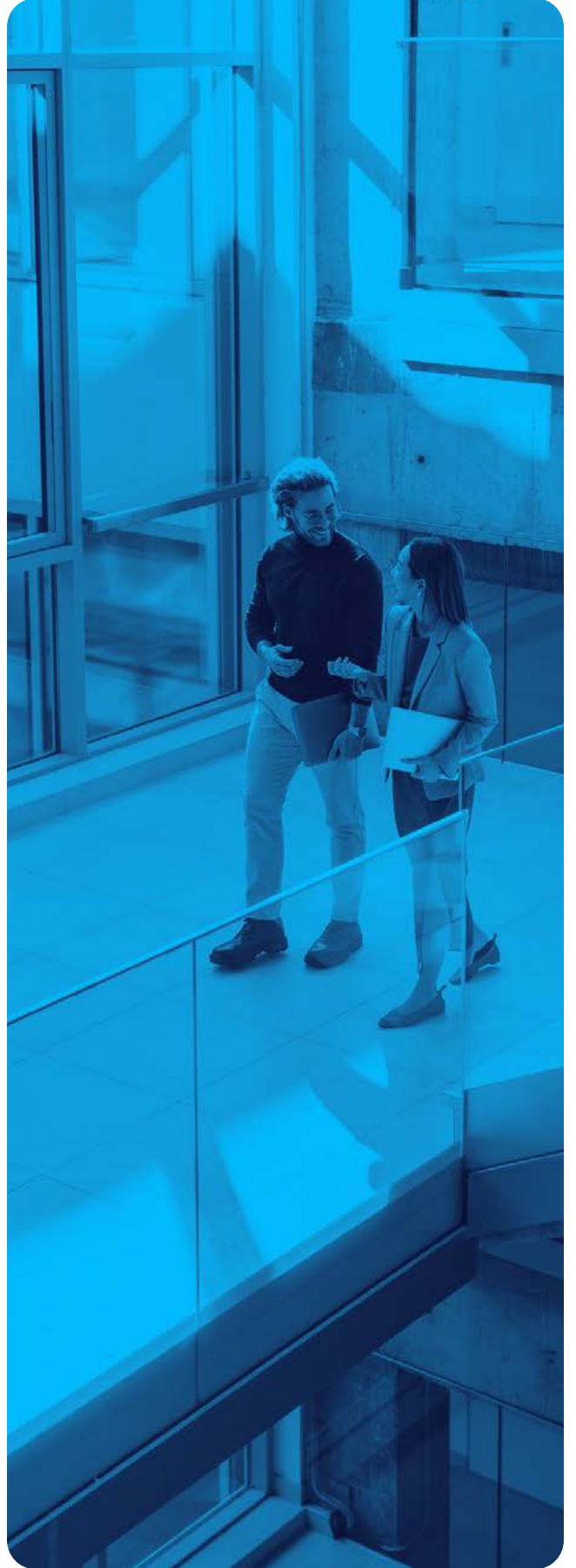
Garodia'ya göre: "Vergi ve uyum ekiplerinin yönettiği veriler adeta altın değerindedir. Kurumların sahip olduğu en güvenilir ve en değerli veri kaynaklarından biri olarak kabul edilir. Çünkü vergi idarelerine gönderilmeden önce kapsamlı temizlik, doğrulama ve kalite kontrol süreçlerinden geçirilir."

Temiz, yapılandırılmış ve erişilebilir verilere sahip olmak stratejik bir varlığa dönüşür. Ayrıca kuruluşların riski azaltmasına ve gerçek değer sunmak için teknolojiden bütüncül bir sürecin parçası olarak yararlanmasına yardımcı olur. Mevzuat güncellemeleri konfigürasyon ve süreç ayarlamaları yoluyla sisteme dahil edilebilir.

“ Vergi ve uyum ekiplerinin yönettiği veriler adeta altın değerindedir. Kurumların sahip olduğu en güvenilir ve en değerli veri kaynaklarından biri olarak kabul edilir. Çünkü vergi idarelerine gönderilmeden önce kapsamlı temizlik, doğrulama ve kalite kontrol süreçlerinden geçirilir.”

SWATI GARODIA
SOVOS ÜRÜN DİREKTÖRÜ

Bu noktada hazırlık, görünülük ve kontrol etrafında şekillenir. Parçalı sistemleri konsolide edebilen, veri akışlarını standartlaştırabilen ve yönetişimi temel süreçlere dahil edebilen kuruluşlar; mevcut zorunlulukları karşılamak ve yeni zorunlulukları daha etkin biçimde öngörmek için daha iyi konumlanır.

Rekabet Avantajı Olarak Hazırlık

Vergi ve uyum sistemlerinin gücü, kuruluşların stratejik girişimleri kesinti yaşamadan hayata geçirme kabiliyetini giderek daha fazla şekillendiriyor. Yapay zekâ destekli vergi uyum araçları gibi gelişen teknolojilere ilgi artmaya devam etse de bu teknolojilerin değeri, onları destekleyen temel yapının gücüne bağlıdır.

Anket bulguları da bunu destekliyor: Katılımcıların çoğunluğu, vergi ve uyum alanındaki sınırlamaların daha stratejik hareket etmelerini engellediğini belirtiyor. Aynı zamanda, konsolide platformlara ve yapay zekâ destekli kabiliyetlere yapılan yatırımların

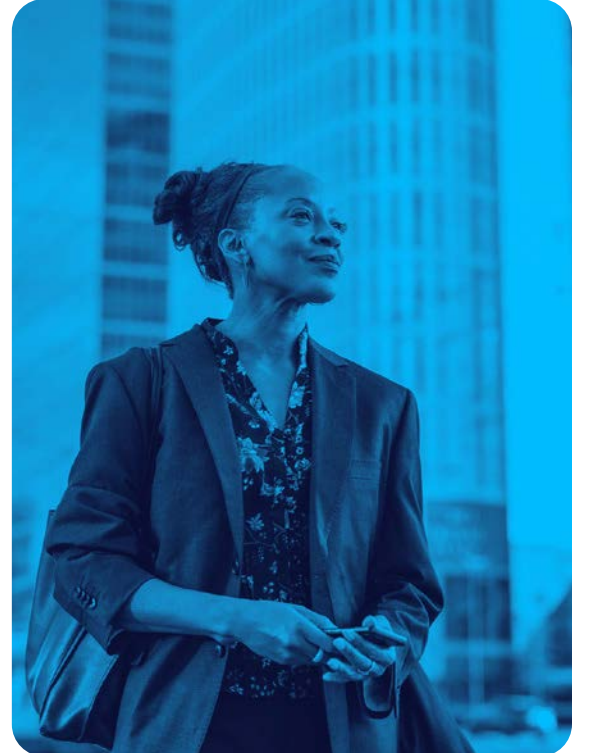
sürmesi, mevzuat değişikliklerine tepki vermek yerine bunları öngörme ihtiyacını ortaya koyuyor.

Entegre sistemler, görünülüğü artırmanın ve değişen gerekliliklere daha hızlı yanıt vermenin temel araçlarından biri olarak görülüyor.

Mevzuat karmaşıklığı arttıkça, doğru süreçleri ve teknolojileri uyumlu hale getirmeyi erteleyen liderler daha da geride kalma riskiyle karşı karşıyadır. Günümüz ortamında hazırlık; değişimi öngörebilmek ve hızlı, güvenli, kontrollü biçimde yanıt verebilmek için gerekli sistemlere ve yapıya sahip olmak anlamına gelir.

Araştırma Hakkında

Sovos, CFO Dive'ın studioID birimiyle iş birliği yaparak Ocak 2026'da direktör ve üzeri seviyedeki 300 finans liderinin katıldığı, çevrim içi ve yalnızca davet usulü bir anket gerçekleştirdi. Bu karar alıcılar finansal hizmetler, perakende veya üretim sektörlerinde çalışıyordu ve görev alanları ağırlıklı olarak finans ve vergi alanlarına odaklanıyordu.

SOVOS

Sovos, vergi uyumunu bir iş gerekliliği olmaktan çıkarıp büyümeyi destekleyen bir güce dönüştürüyor. Ana çözümümüz olan Sovos Compliance Cloud platformu, işletmelerin dünya genelindeki vergi yükümlülüklerinin tespit edilmesini, değerlendirilmesini ve raporlanmasını sağlar. Sovos, yılda yaklaşık 20 milyar işlemi işleyerek şirketlerin uyum stratejilerini 150'den fazla ülkede ölçeklendirmesine yardımcı oluyor.

Fortune 500'ün yarısı dahil olmak üzere 100.000'den fazla müşteri, Sovos'un vergi ve mevzuat uzmanlığına ve iş uygulamalarıyla benzersiz entegrasyon kabiliyetine güveniyor. Daha fazla bilgi için sovos.com adresini ziyaret edin.

Daha Fazla Bilgi

Uzmanlık odaklı. Etki odaklı.

Studio, Informa TechTarget'ın küresel içerik stüdyosudur ve markalara yüksek ROI sağlayan bir araç seti sunar: Derin sektör uzmanlığı, birinci taraf kitle içgörülerini, marka hikâyesi anlatımına editoryal bir yaklaşım ve hedefli dağıtım kabiliyetleri. Güvenilir kurum içi içerik pazarlamacılarımız, markaların potansiyel ve mevcut müşterileri keşiften satın almaya kadar besleyen, içgörü odaklı içerik programlarını güçlendirmesine yardımcı olarak markayı taleple buluşturur.

Daha Fazla Bilgi